

XXXIII. SEMINÁŘ ENEGETIKŮ
Luhačovice 21.5. 2024

Plynárenství – současná situace a budoucí perspektivy

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

Ing. Jan Zaplatílek

Roční spotřeba plynu v ČR

Období	mil. m ³	GWh
2012	8 158,2	86 325,8
2013	8 277,1	87 968,6
2014	7 280,4	77 409,1
2015	7 607,6	81 067,9
2016	8 255,1	88 243,2
2017	8 527,5	90 996,2
2018	8 182,8	87 306,4
2019	8 564,6	91 397,6
2020	8 694,2	92 894,4
2021	9 433,7	95 138,4
2022	7 543,8	81 546,8
2023	6 758,6	73 742,8

Spotřeba plynu 2022 a 2023 - shrnutí

- ➔ V roce 2022 se výrazně meziročně snížila spotřeba zemního plynu Celkově dosáhla hodnoty 7 543,8 mil. m³ (81 546,8 GWh), což značí meziroční pokles o 20 %. Celkově spotřeba klesla ve všech měsících roku, nejvíce pak v květnu a to o 33,3 %. Meziroční pokles byl evidován u všech kategorií odběratelů, nejvíce pak u středního odběru o 22, 2%, u domácností to bylo o 20 %.
- ➔ V roce 2023 nadále pokračoval pokles spotřeby, která celkově dosáhla hodnoty 6 758,6 mil. m³ (73 742,8 GWh), což značí meziroční pokles o 10 %. Meziroční pokles byl evidován ve všech měsících roku, nejvíce v lednu a září o cca 21 %.
- ➔ Oproti období před rokem 2022 se zcela změnila zdrojová základna dodávek plynu na tuzemský trh, který byl do té doby majoritně závislý na dodávkách ze zdrojů z Ruské federace. Skutečnost, že tento proces trval jen krátkou dobu a žádný ze zákazníků nebyl ve svých požadavcích na dodávku plynu krácen, zaslouží výrazné ocenění a obdiv a svědčí o flexibilitě odvětví.

Perspektiva plynu v ČR – I.

- ➔ Z dlouhodobějšího pohledu se jeví uplatnění plynu v ČR optimističtěji než je tomu v současnosti. Jakožto členský stát EU, musíme vycházet ze základních strategických a legislativních dokumentů EU, jejichž cílem je dosažení bezemisní energetiky v horizontu roku 2050 a tomu uzpůsobit i národní strategie a legislativu. Základním a nejvýznamnějším strategickým dokumentem pro tuzemskou energetiku je Státní energetická koncepce, která se nyní nachází v procesu své aktualizace.

Perspektiva plynu v ČR – II.

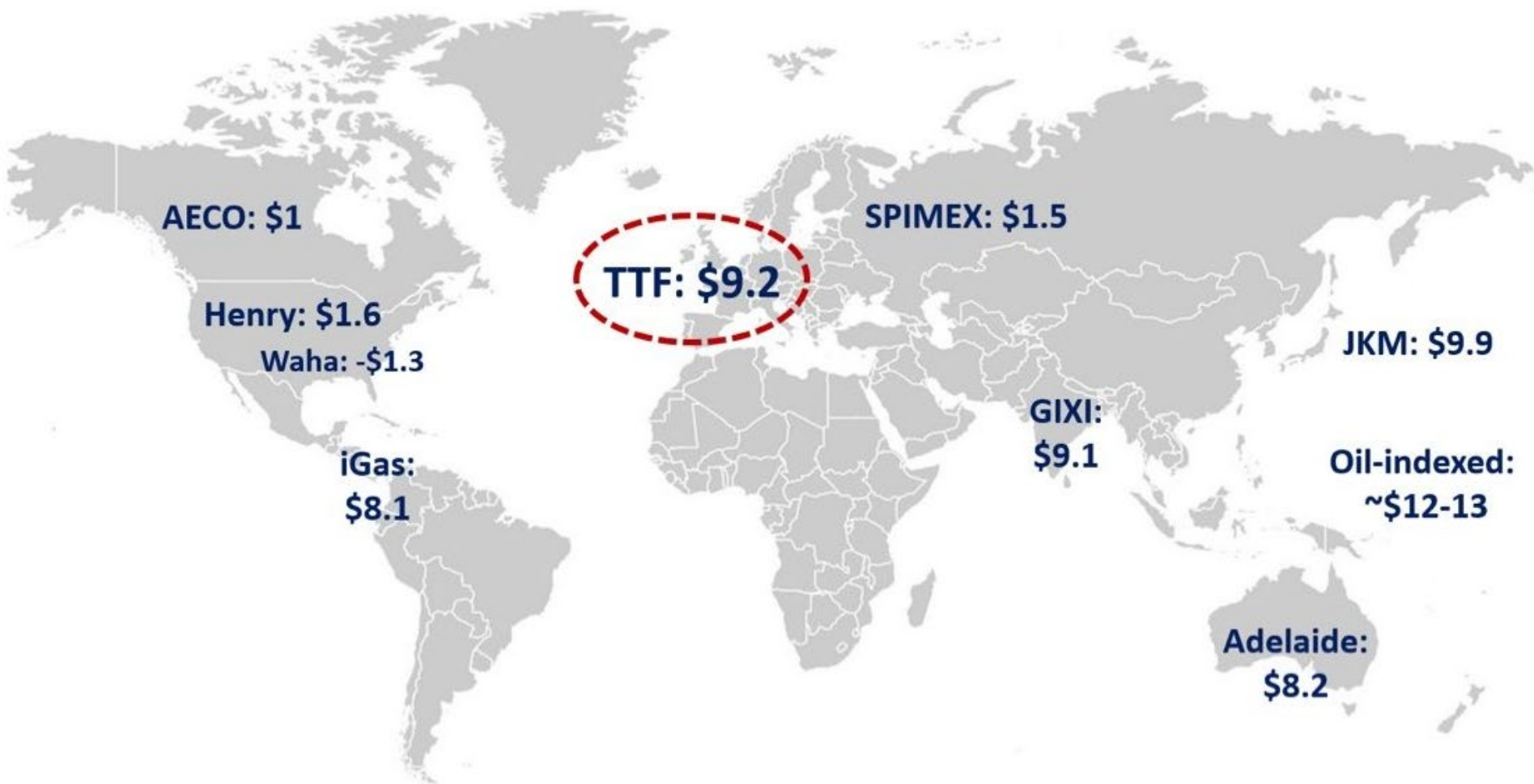
- ➔ Z podkladů aktualizace SEK vyplývá, že hlavními energetickými zdroji by v roce 2050 mělo být jádro a obnovitelné zdroje, do doby nežli však budou tyto zdroje mít požadovanou kapacitu bude hrát významnou roli i plyn i když rozložení oblastí spotřeby bude odlišné. Plyn by měl hrát v budoucnu výrazně nižší roli u vytápění domácností, pokles jeho spotřeby by měl do roku 2050 nastat i u průmyslové sféry, naopak nárůst se očekává v dopravě, teplárenství (s vrcholem mezi léty 2035 -2040) a výrobě elektřiny, kde dočasně, zejména v letech 2030 - 2045, nahradí postupně odstavované uhelné zdroje. Celková spotřeba plynu by se měla v polovině století pohybovat přibližně na úrovni roku 2021. S ohledem na klimatické cíle se však již nebude jednat o plyn zemní, který bude postupně nahrazován vodíkem, biometanem, syntetickým metanem či budou uplatněny technologie CCS. Tomu bude třeba postupně přizpůsobovat a upravovat plynárenskou infrastrukturu, což je hlavní úkol odvětví pro nejbližší dekádu.

Perspektiva plynu v ČR – III.

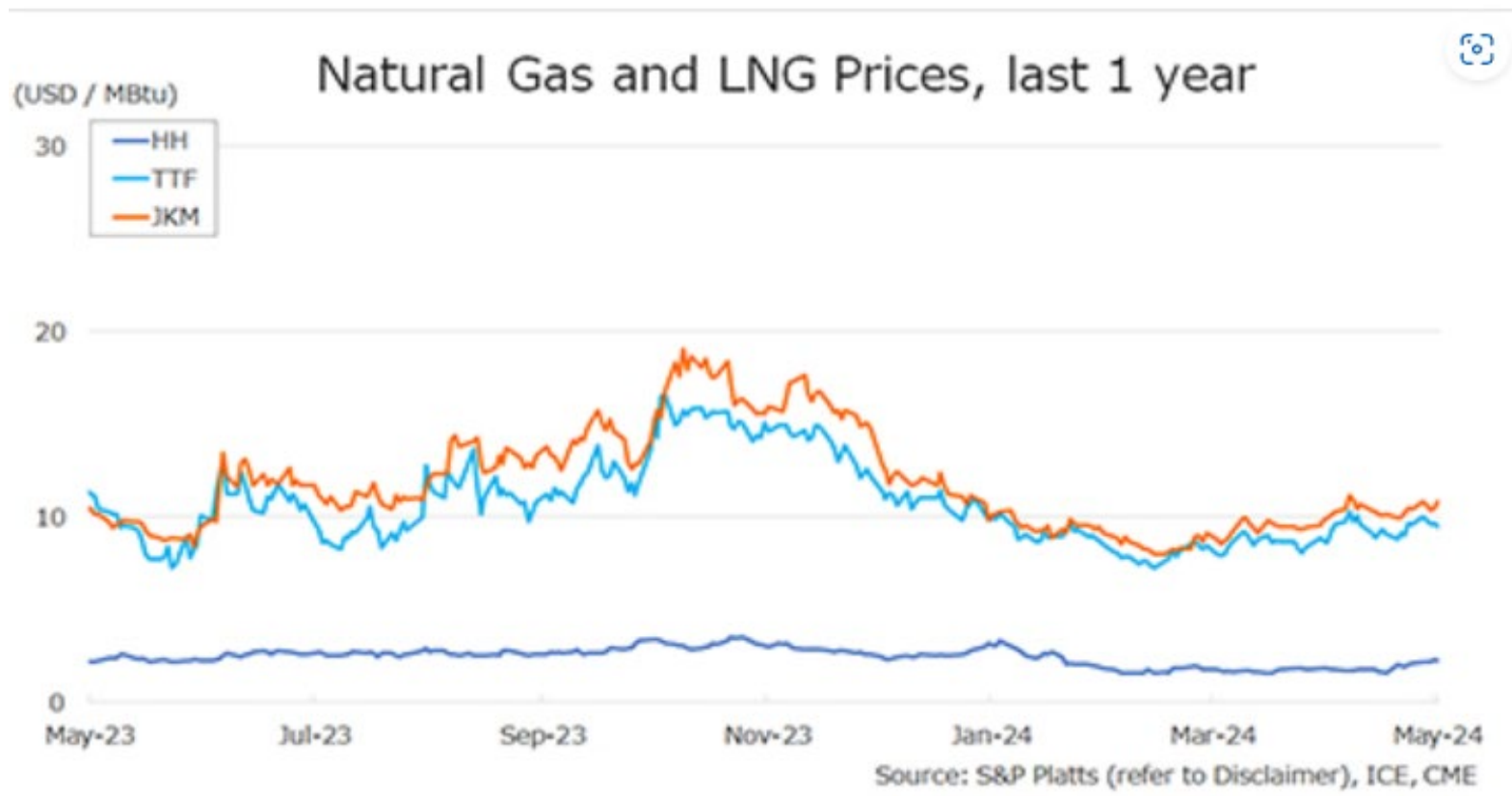
- ➔ Stát prokázal v posledních cca 10 měsících svůj pohled na perspektivu plynu i tím, že přímo i nepřímo realizoval nákupy významné plynárenské infrastruktury, konkrétně:
- ➔ největšího provozovatele podzemních zásobníků plynu v České republice RWE Gas storage (nyní Gas Storage CZ) prostřednictvím ČEPS za 360 milionů eur, tedy v přepočtu 8,7 miliardy korun
- ➔ Provozovatele přepravní soustavy, NET4GAS, prostřednictvím ČEPS za 5 mld.Kč.
- ➔ Provozovatele největší plynárenské distribuční soustavy GasNet nepřímo prostřednictvím ČEZ, který za 55,21% podíl uhradil 21,3 miliardy Kč.
- ➔ V roce 2002 prodal stát RWE Transgas a podíly v regionálních plynárenských firmách za cenu 4,1 miliard eur (tehdy asi 125 miliard korun), což doposud je nejvyšší suma utržená jednorázově za privatizaci.

Globální srovnání cen plynu - duben 2024

Natural gas price benchmarks –April 2024 (\$/mmbtu)

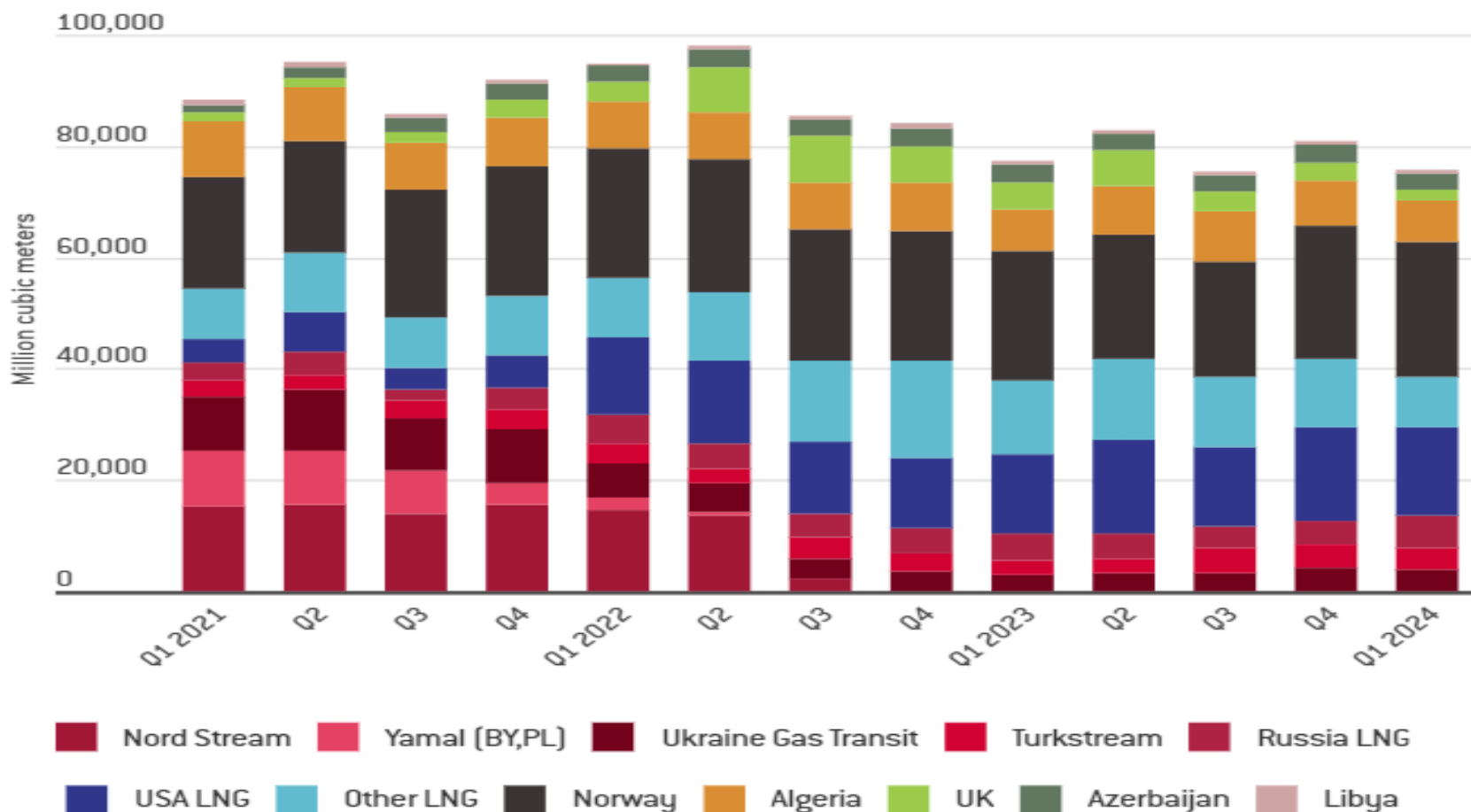

Ceny plynu srpen 2023 – květen 2024

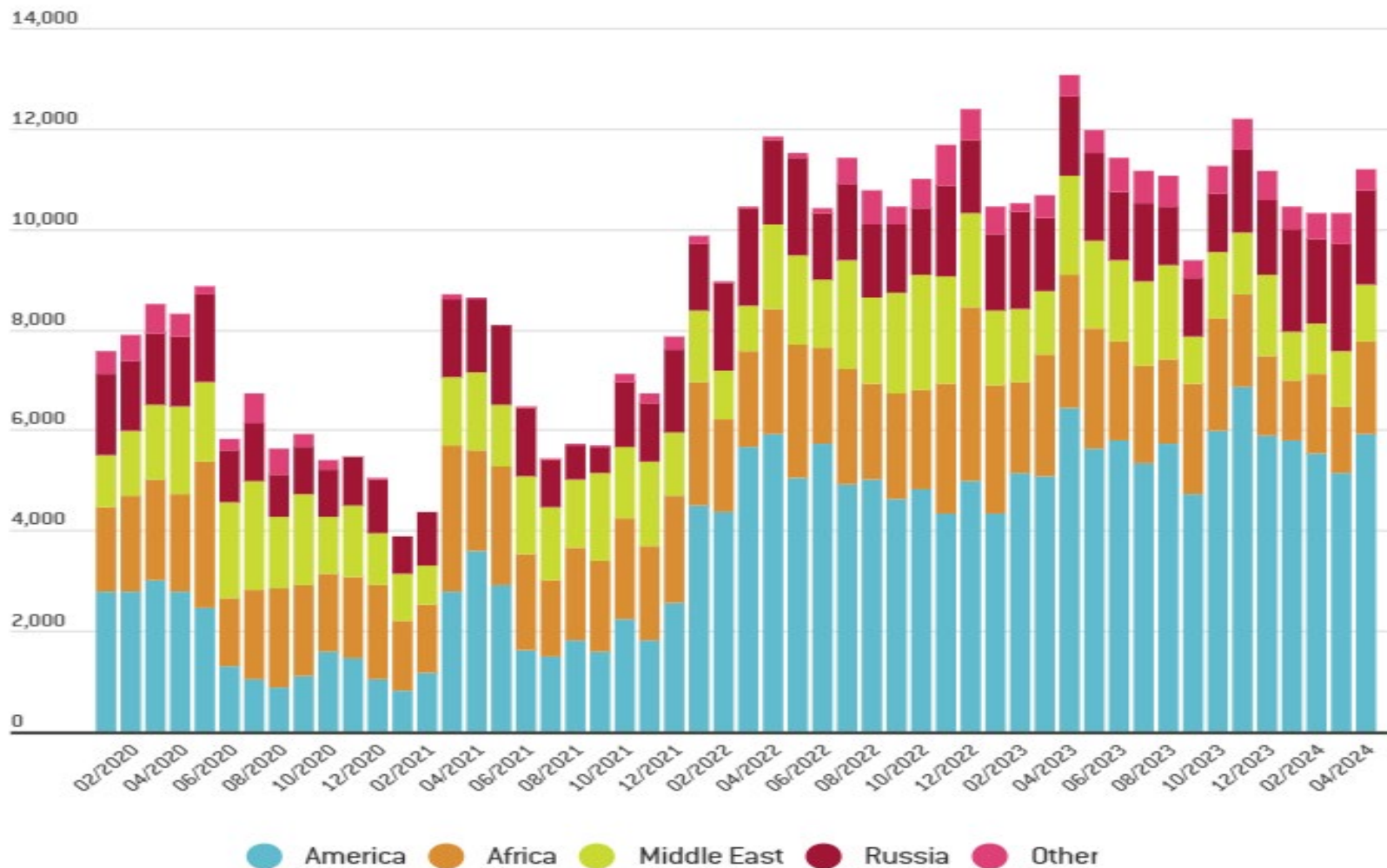

Čtvrtletní import plynu do EU dle jednotlivých zdrojů

Source: Bruegel based on ENTSOG, GIE and Bloomberg

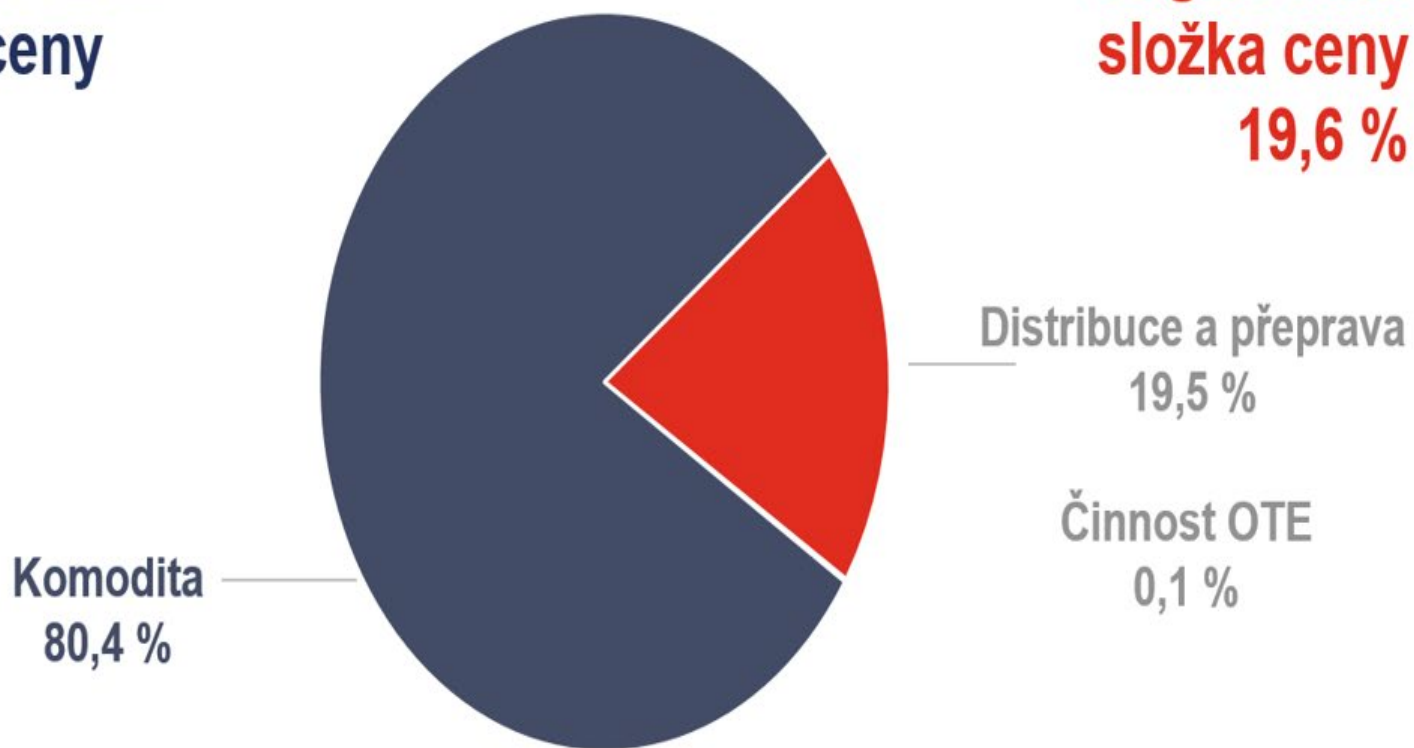
Import LNG do EU dle oblasti původu

Složky ceny plynu pro maloodběratele a domácnosti 2024

**Neregulovaná
složka ceny
80,4 %**

**Regulovaná
složka ceny
19,6 %**

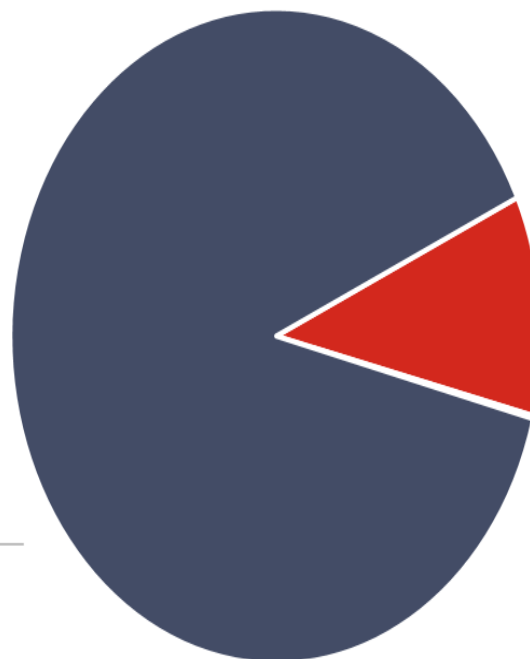

Složky ceny plynu pro velkoodběratele a střední odběratele 2024

**Neregulovaná
složka ceny
89 %**

**Regulovaná
složka ceny
11 %**

**Komodita
89 %**

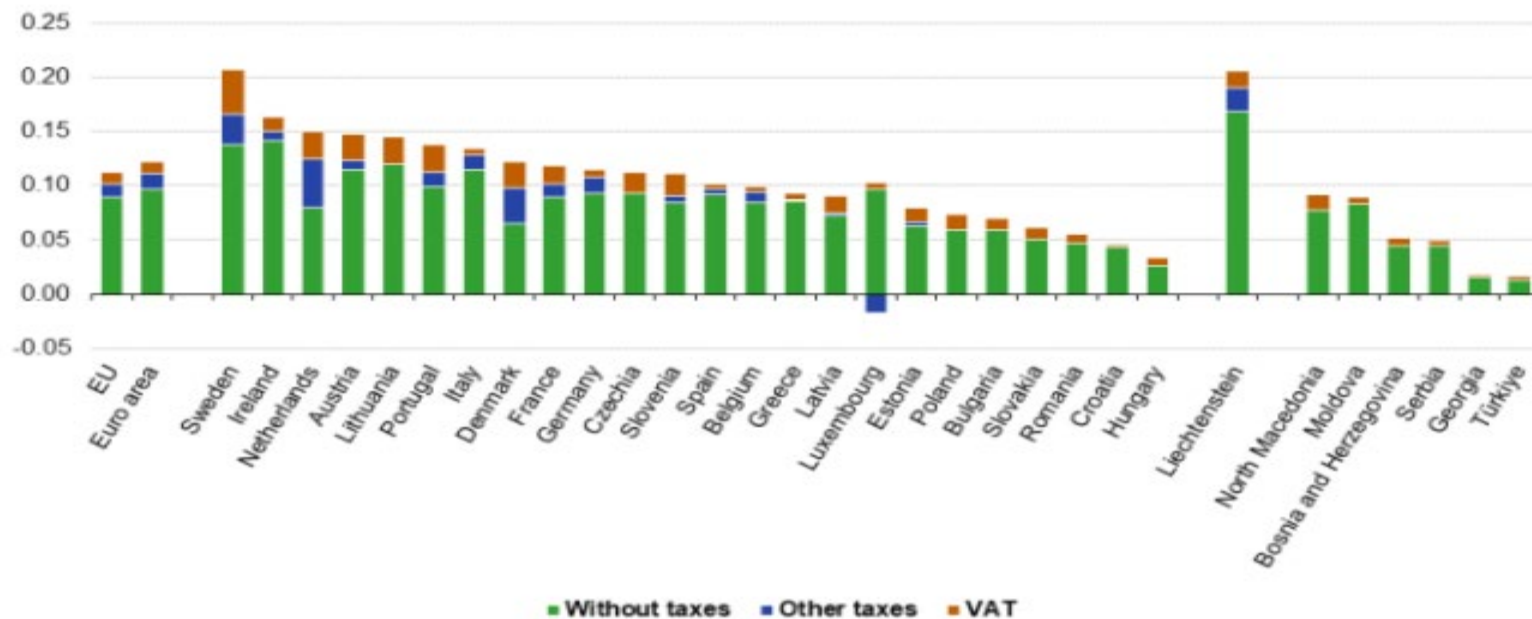
**Distribuce a přeprava
10,9 %**

**Činnost OTE
0,1 %**

Ceny plynu pro domácnosti v členských státech EU – 2. pololetí 2023

Natural gas prices for household consumers, second half 2023

(€ per kWh)

Source: Eurostat (online data codes: nrg_pc_202)

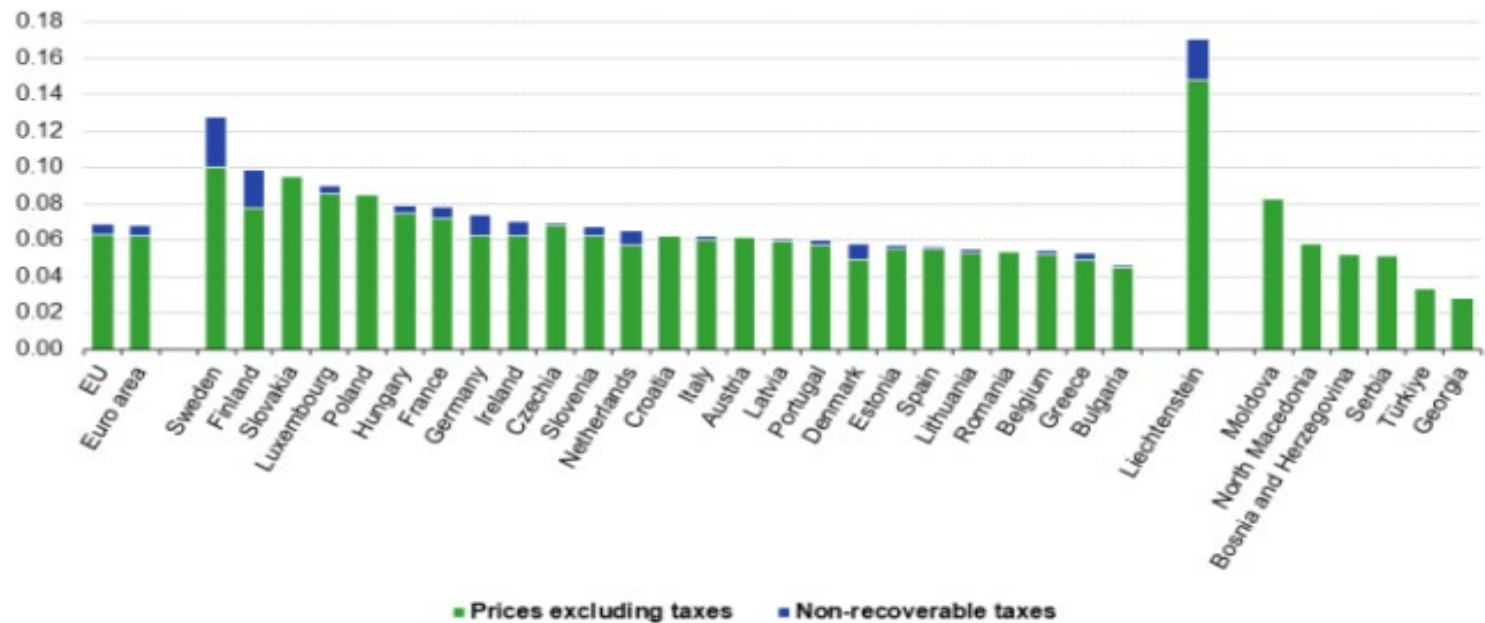
eurostat

Figure 1: Natural gas prices for household consumers, second half 2023

(€ per kWh)

Ceny plynu pro průmyslové zákazníky v členských státech EU – 2.

Natural gas prices for non-household consumers, second half 2023
(€ per kWh)

Source: Eurostat (online data codes: nrg_pc_203)

eurostat

Figure 5: Natural gas prices for non-household consumers, second half 2023

(€ per kWh)

Source: Eurostat (nrg_pc_203)

Dodávky plynu

- ➔ Plyn pro tuzemský trh zajišťují privátní obchodníci s plynem většinou od v zemích EU registrovaných velkoobchodníků s plynem nebo na krátkodobých a spotových trzích v západní Evropě. Zajištění plynu by tedy mělo být prioritně zájmem těchto obchodníků. Geopolitická situace po únoru 2022 a snaha o zvýšení energetické bezpečnosti diverzifikací zdrojů plynu však vyvolaly i zvýšenou aktivitu vlády a zejména ministra průmyslu a obchodu k hledání nových potencionálních dodavatelů plynu. Cílem těchto jednání bylo a je otevírat prostor pro následné jednání komerčních subjektů. Vedle možnosti potrubních dodávek z Norska se tato snaha zaměřuje na LNG, přestože Česká republika nedisponuje přímým přístupem k moři. S USA i se státy z dalších oblastí, ze kterých by se mohl zkapalněný zemní plyn na tuzemský trh dovážet, jmenovitě Ománem, Katar, Azerbajdžánem, Alžírskem, Kanadou a Malajsií proběhla respektive nadále probíhají jednání o možnosti budoucích dodávek jejich plynu na zdejší trh, na která následně navázala jednání komerčních subjektů, zejména pak společnosti ČEZ.
- ➔ Paralelně s těmito aktivitami probíhala a nadále probíhají i jednání zaměřená na možnost využití infrastruktury tj. existujících či nově budovaných LNG terminálů pro zásobování tuzemského trhu s plynem. Tato jednání ekonomické diplomacie se zaměřují zejména na Spolkovou republiku Německo (prostřednictvím ČEZ zajištěn od 2027 pronájem části LNG Terminálu Stade), Nizozemsko (zde již v roce 2022 přinesly zmíněné aktivity pozitivní výstup v podobě pětiletého pronájmu části kapacity LNG terminálu v Eemshavenu společností ČEZ) či Polsku (zejména očekávaný LNG terminál v Gdaňsku)

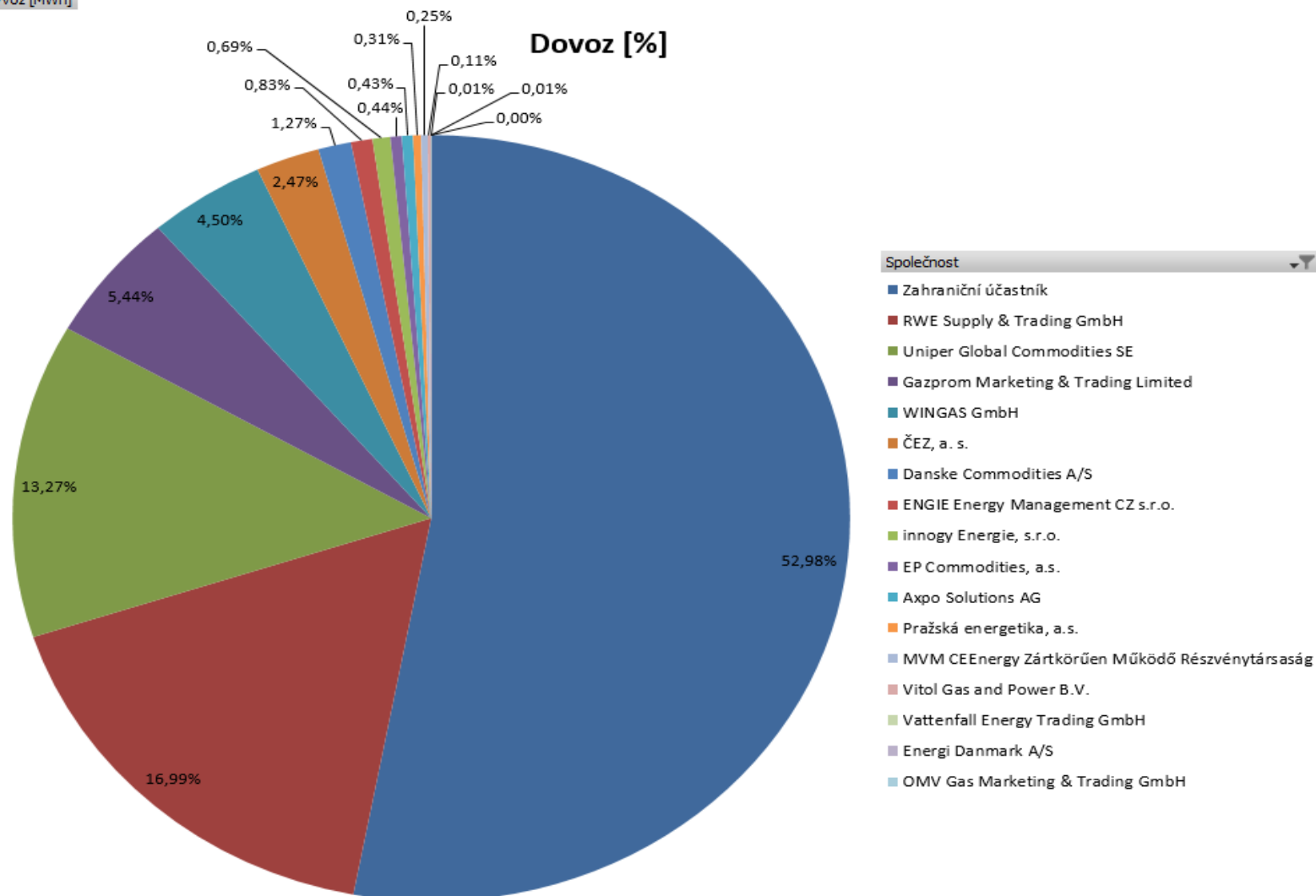
LNG terminály s potencionálním dopadem na zásobování ČR

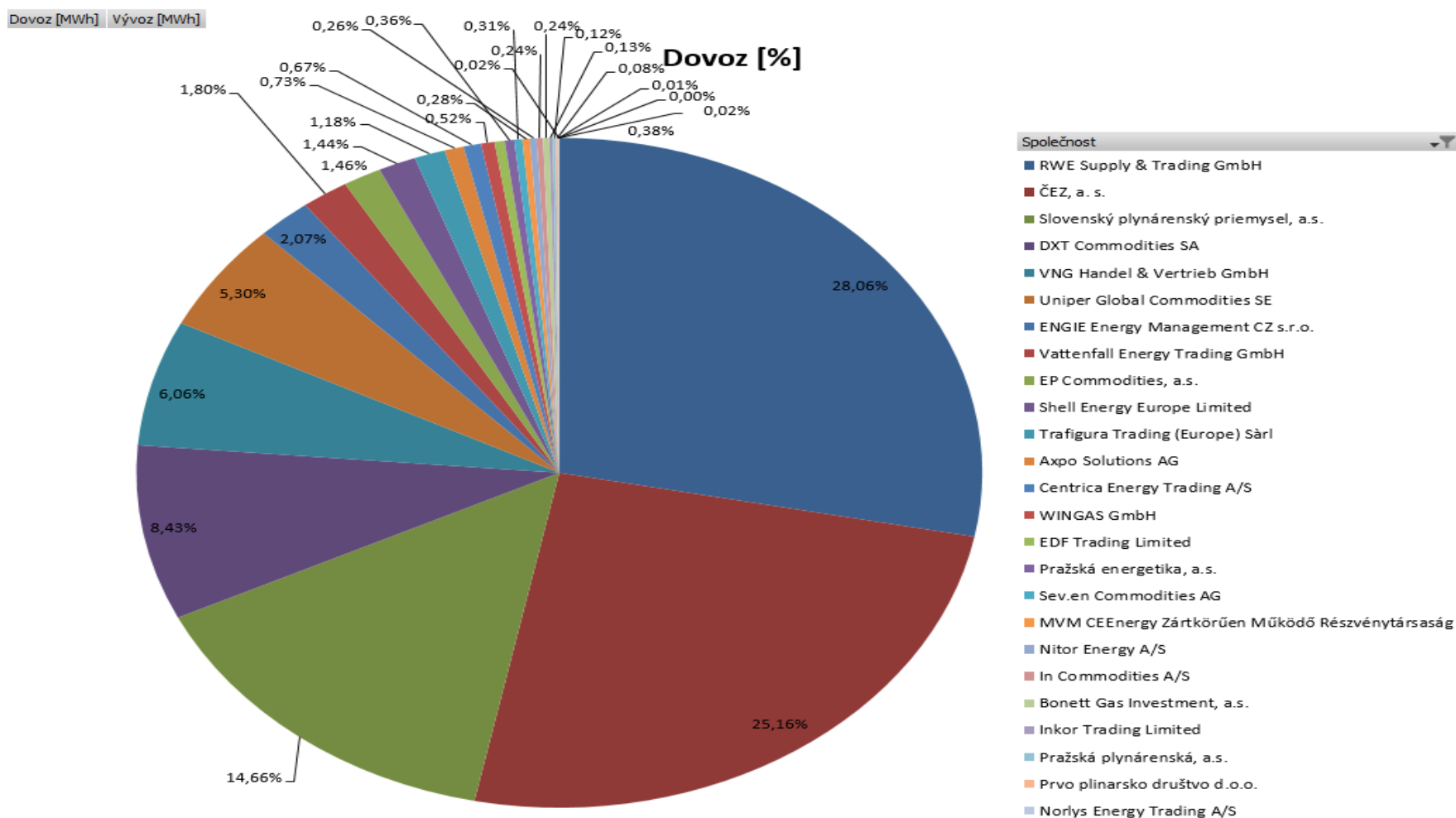

Import plynu do České republiky (vč. tranzitu) – březen 2022

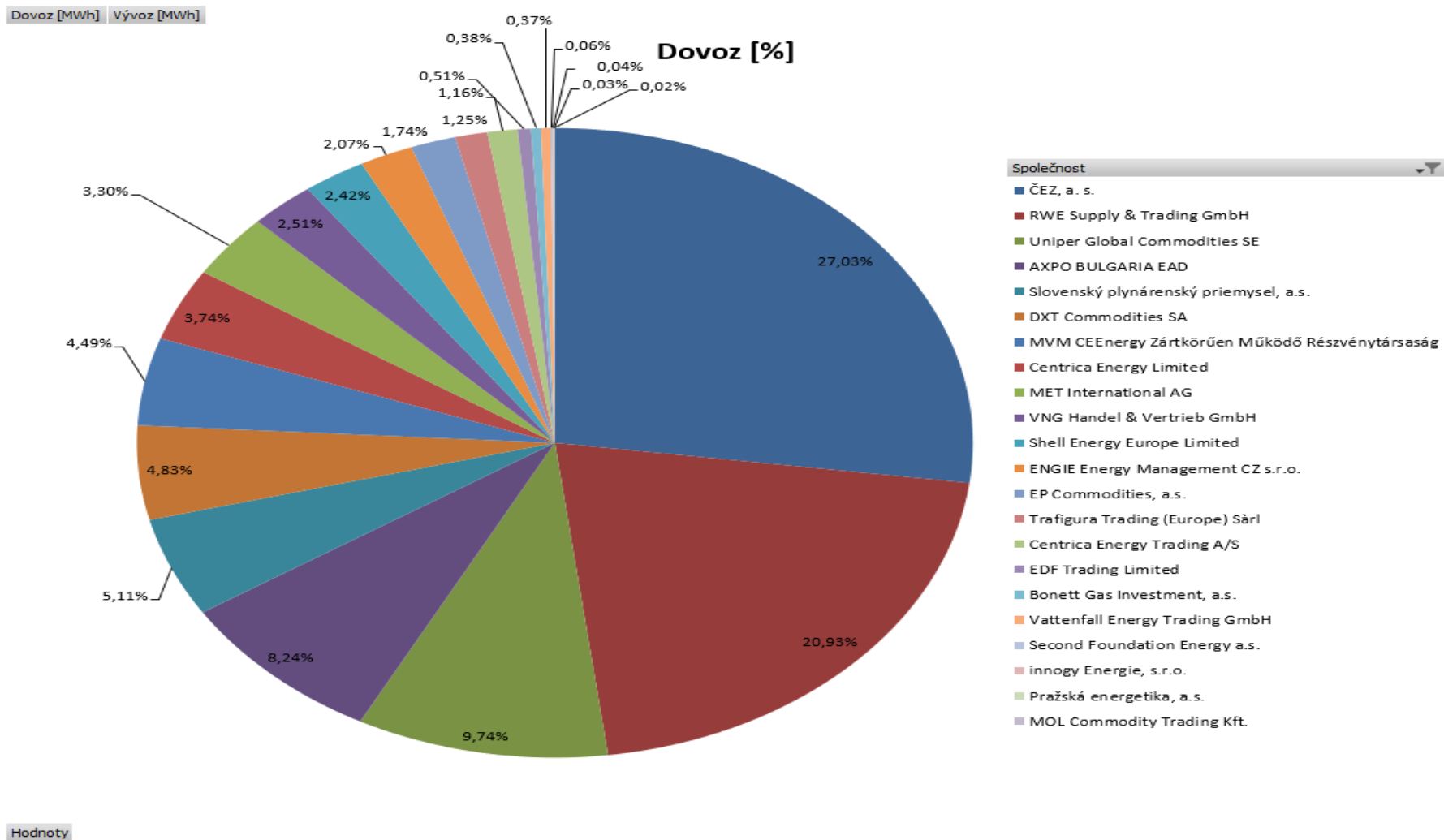
Dovoz [MWh]   Vývoz [MWh]

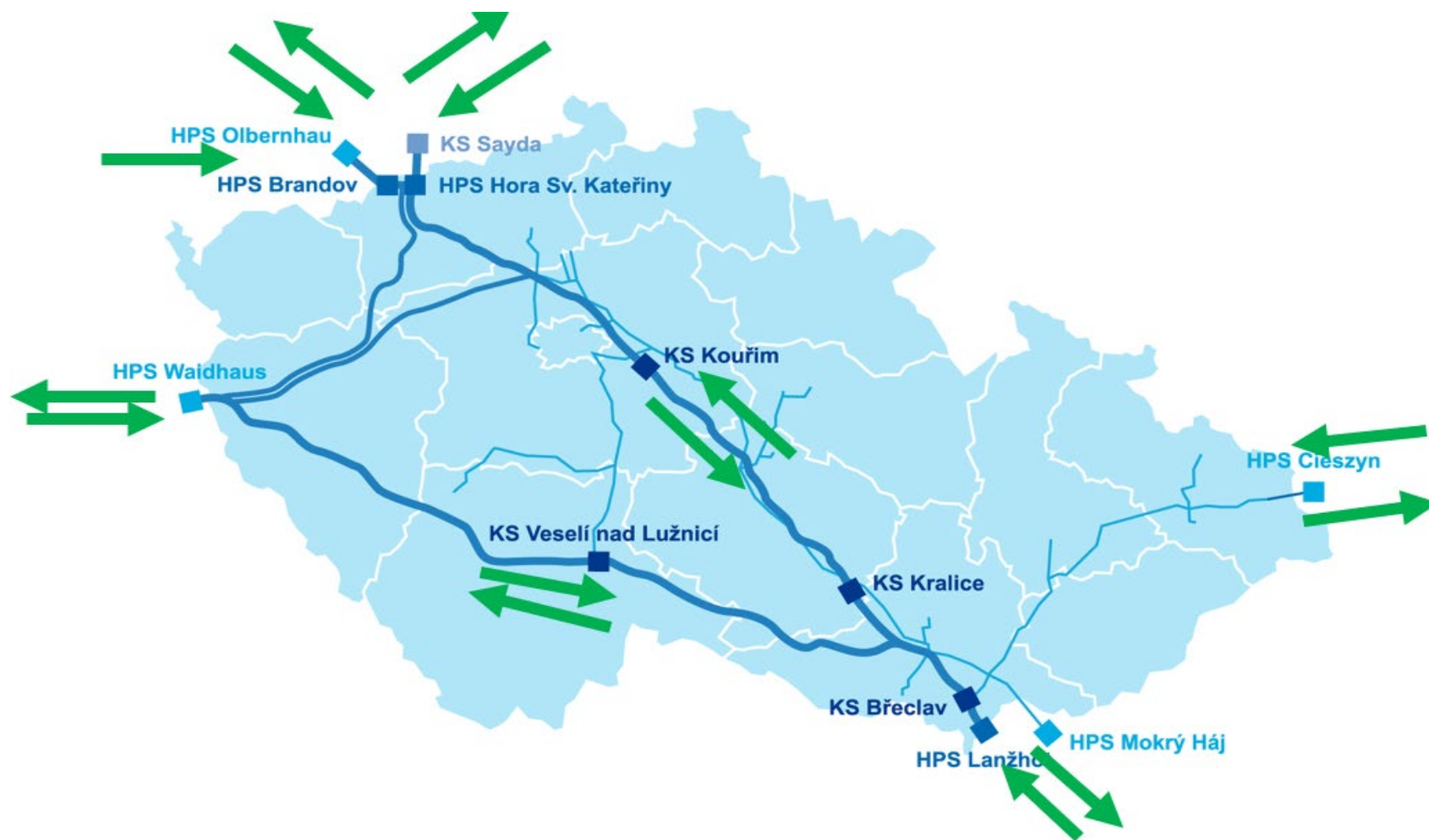
Import plynu do České republiky (vč. tranzitu) – únor 2024

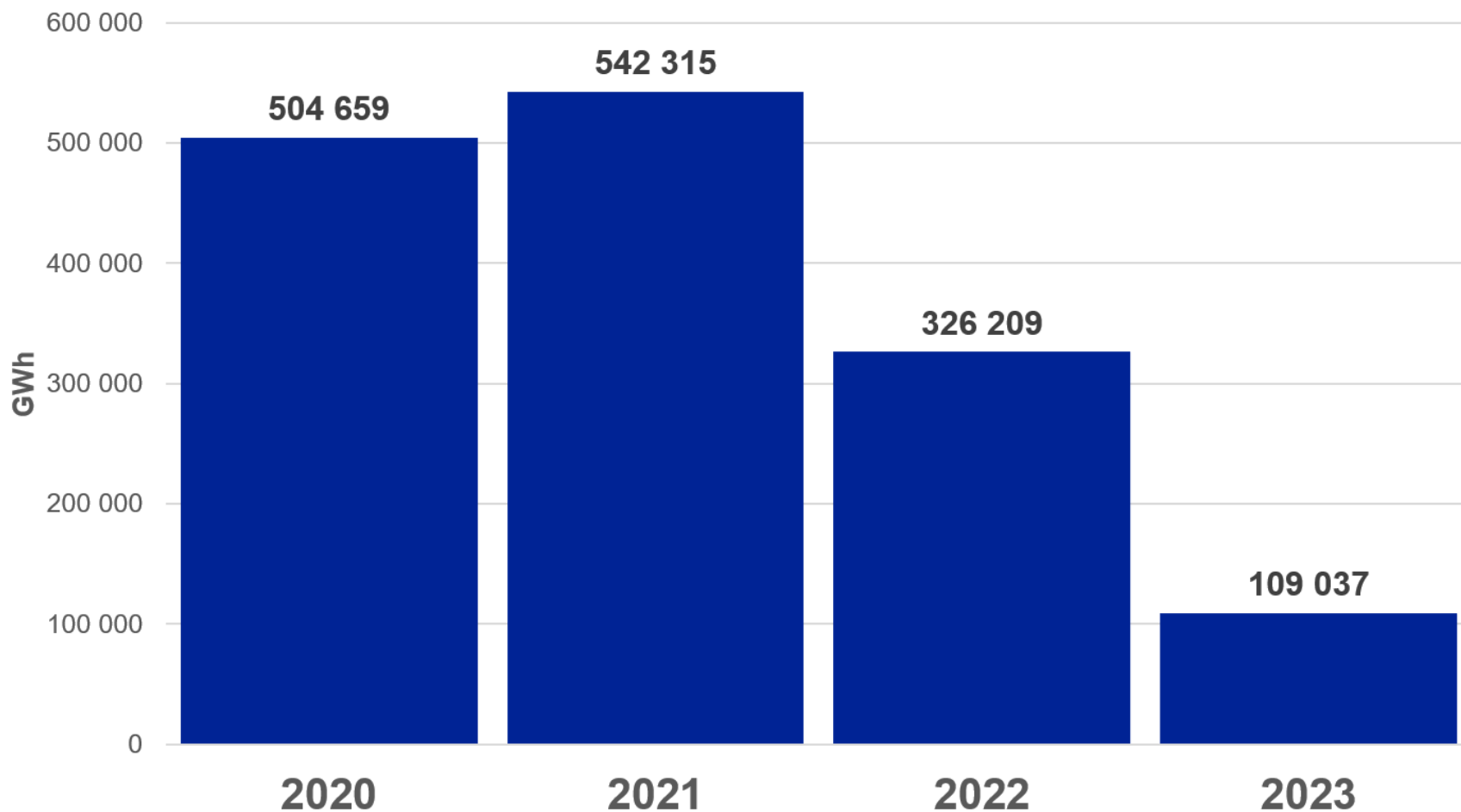
Import plynu do České republiky (vč. tranzitu) – březen 2024

Přepravní soustava - Flexibilita přepravní soustavy

Celková přeprava plynu 2020 - 2023

Central European Hydrogen Corridor

- ➔ vodíková „dálnice“ ve střední Evropě pro přepravu vodíku z hlavních oblastí dodávek vodíku na Ukrajině přes Slovensko a Českou republiku do oblastí poptávky po vodíku v Německu. Vodíkový koridor rovněž umožní přepravu vodíku mezi zařízeními na výrobu vodíku a jeho spotřebiteli v České republice a na Slovensku. Projekt zkoumá technickou proveditelnost pro denní přepravu až 144 GWh (15,6 mld. m³ za rok) čistého vodíku z Ukrajiny do Německa do roku 2030.

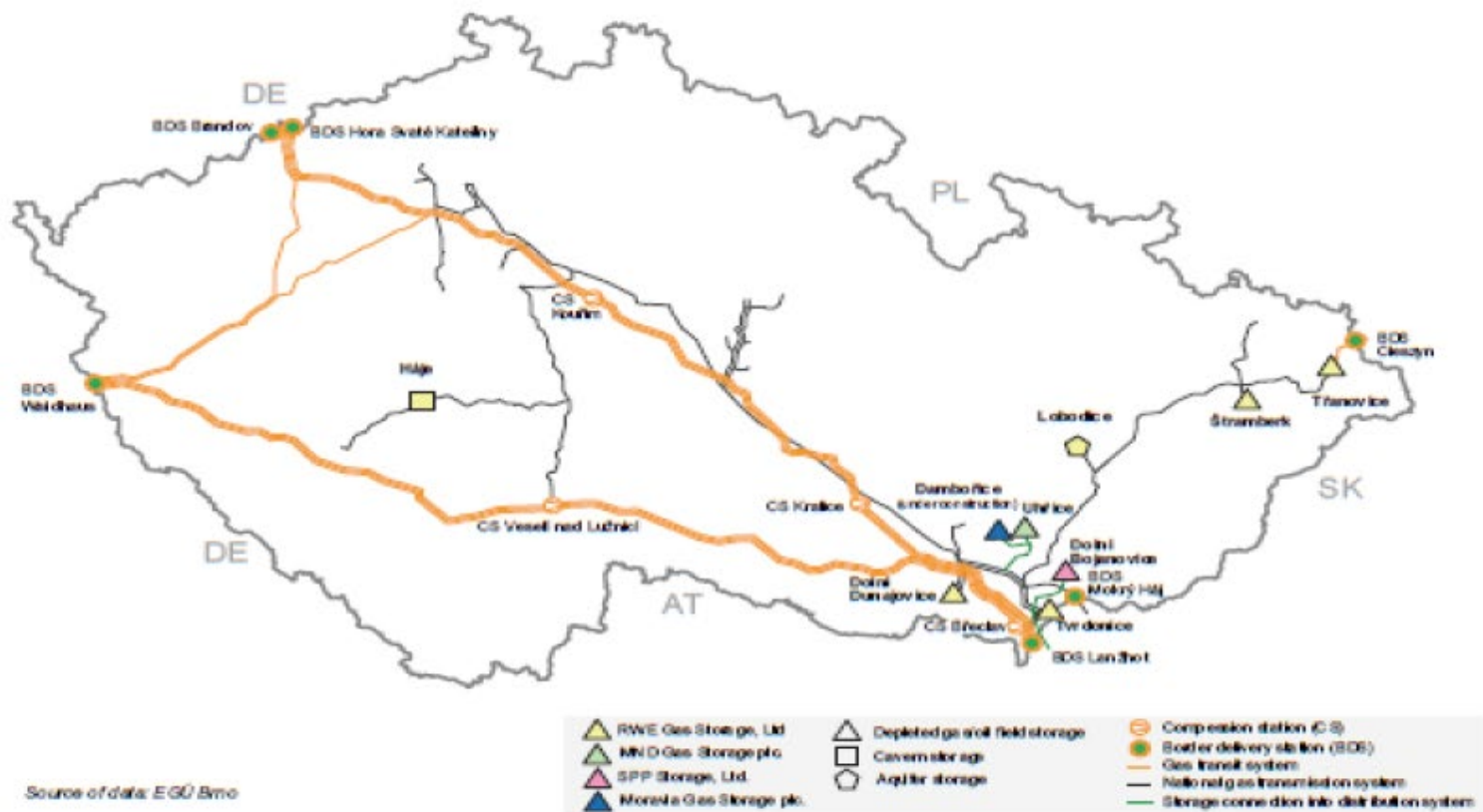

Czech German Hydrogen Interconnector CGHI

- ➔ Cílem je propojit oblasti s vysokým potenciálem dodávek vodíku ze severního Německa a Pobaltí s očekávanou vysokou poptávkou v jižním Německu, a to právě přes Českou republiku. V projektu se angažují tři evropské plynárenské přepravní společnosti: GASCADE (DE), NET4GAS (CZ) a Open Grid Europe (DE).

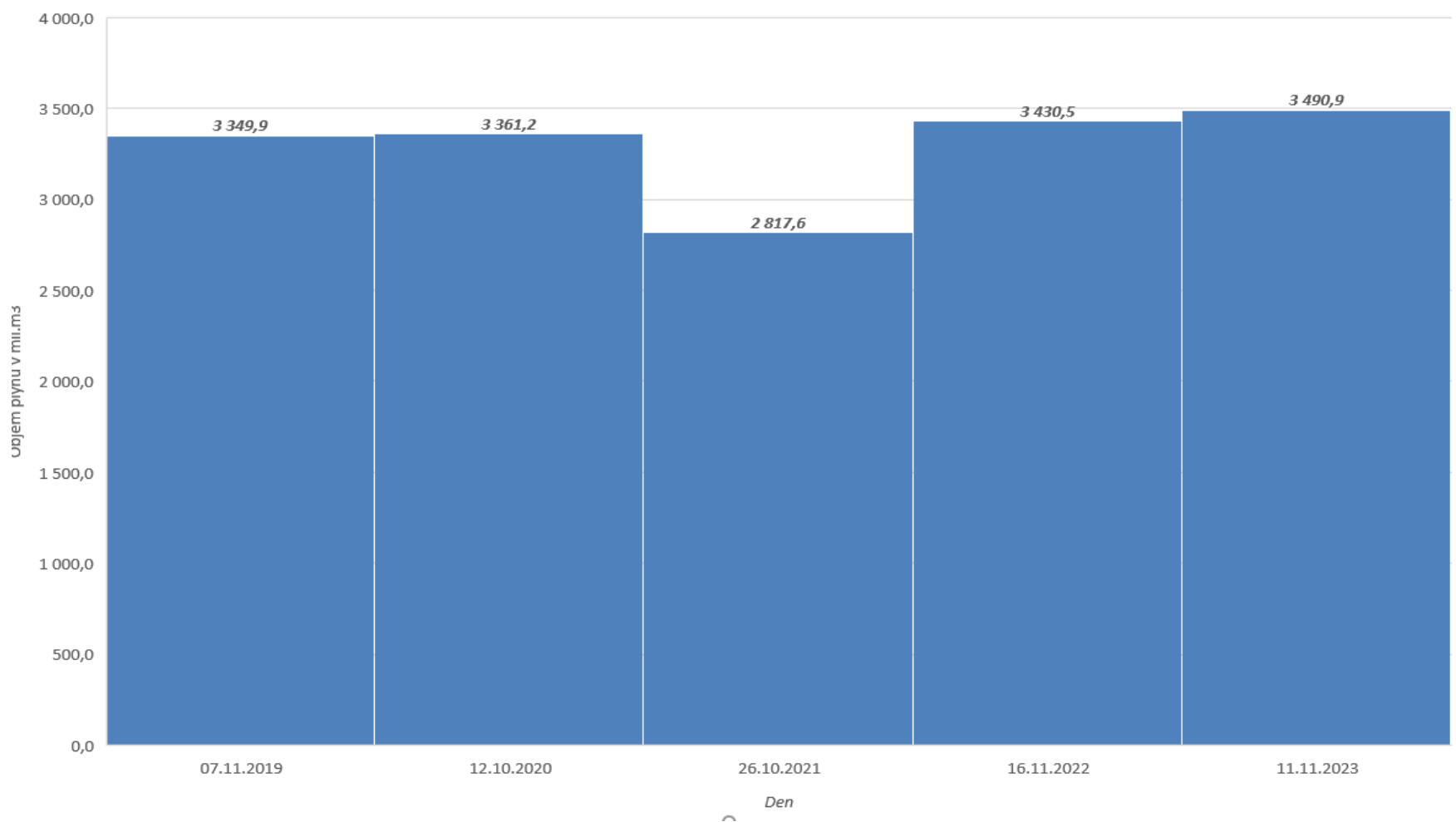

Podzemní zásobníky v České republice

Vývoj maximálních zásob plynu v zásobnících v ČR 2019 - 2023

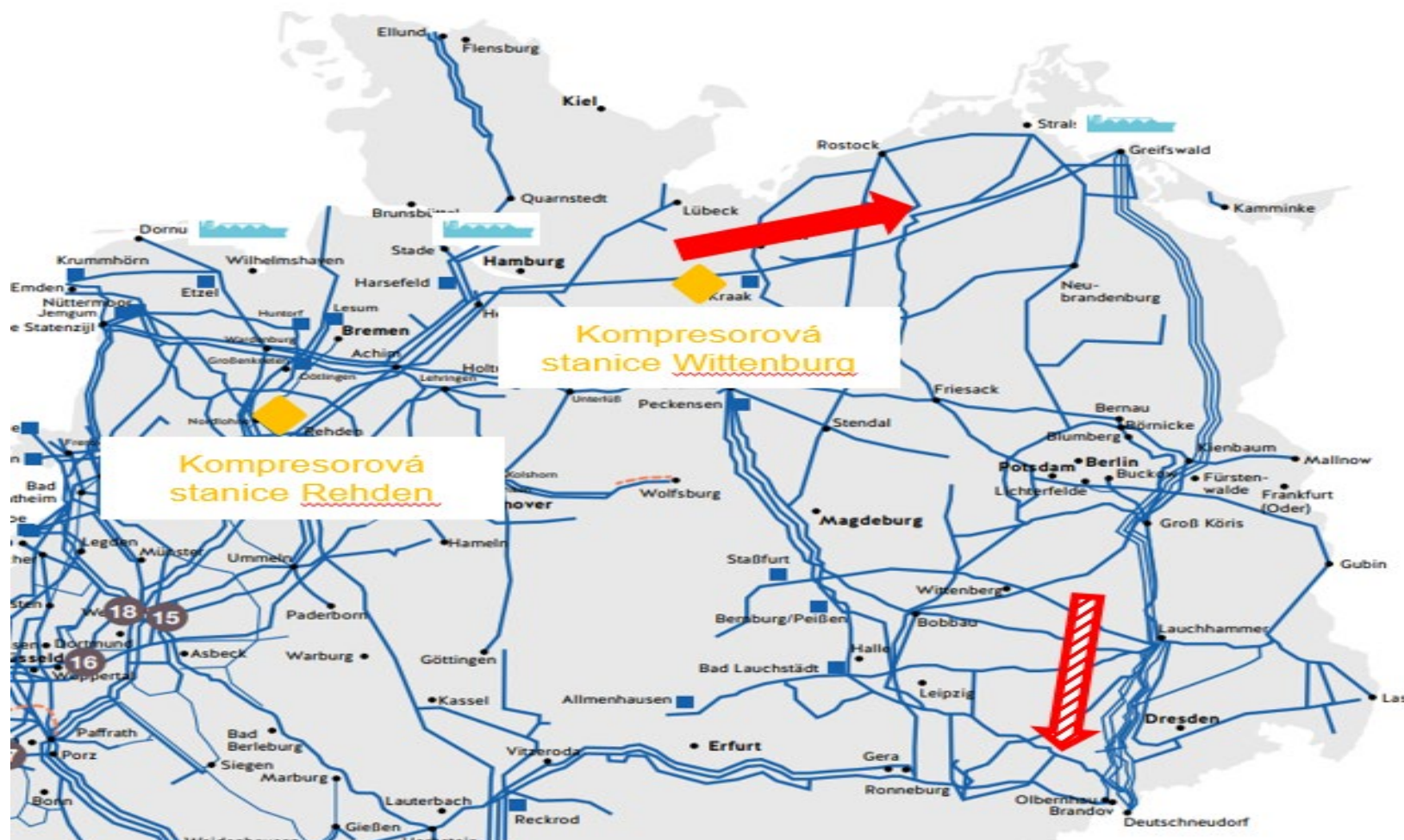
Skladovací poplatek v Německu (Speicherumlage)

- ➔ Poplatek za skladování zřízen od 1. října 2022 k financování nákladů na plyn skladovaný v německých zásobnících z důvodů SoS
- ➔ Subjektem pověřeným sběrem skladování je THE (Trading Hub Europe), německý operátor trhu s plynem
- ➔ Počáteční poplatek stanoven na 0,59 €/MWh od 1. 10. 2022
- ➔ Od 1.7.2023 do 31.12.2023 zvýšeno na 1,45 €/MWh
- ➔ Od 1.1.2024 do 30.6.2024 zvýšeno na 1,86 €/MWh
- ➔ Náklady na dopravu ze Slovenska jsou třikrát levnější, což zvýhodňuje dovoz plynu z východu.
- ➔ Poplatek za skladování brání CZ trh před intenzivnější tržní konkurencí ze Západu a nepřímo deformuje ceny plynu ve střední a východní Evropě a podkopává bezpečnost dodávek.

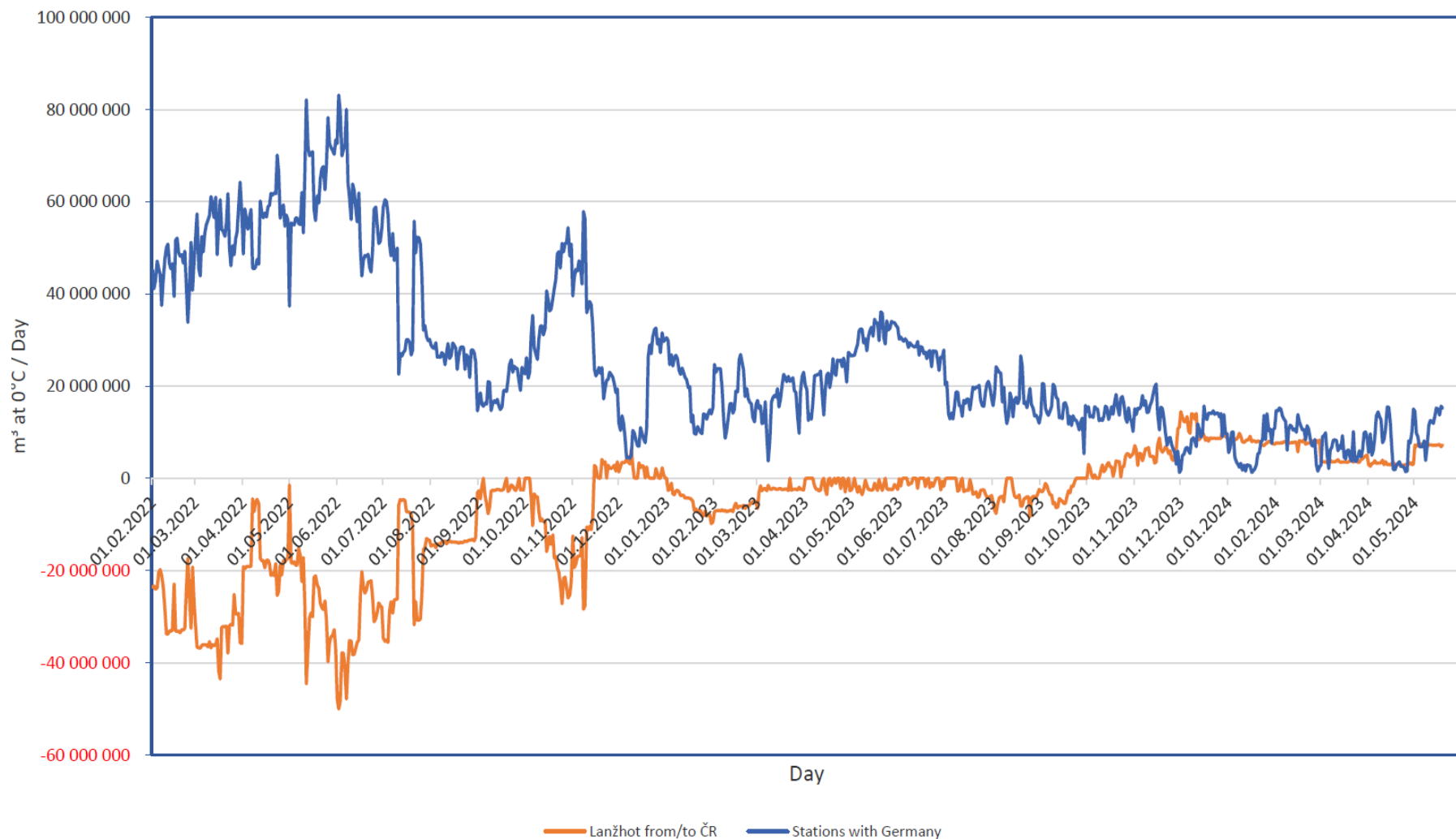
Úzké místo kapacity v německé plynárenské síti

- ➔ Toky plynu v Evropě se výrazně změnily; na západě je k dispozici více plynu, ale kapacity plynovodů západ-východ v Německu nejsou dostatečné
- ➔ V současné době je pevná volně přidělitelná kapacita ve VIP Brandov dostatečná pro Českou republiku, ale ne pro širší region střední a východní Evropy
- ➔ Tato situace bude kritičtější, pokud smlouva o tranzitu plynu UA/RU nebude po roce 2024 **prodloužena** (nebo pokud bude tranzitní systém UA poškozen válkou); v takové situaci se region CEE stává ještě více závislým na dodávkách plynu ze Západu
- ➔ Západo-východní kapacity v Německu budou posíleny, pokud budou implementována alespoň následující dvě opatření: nová kompresorová stanice Wittenburg na ropovodu NEL (aktuálně plánovaná na 10/2028) a v menším rozsahu rozšíření kompresorové stanice Rehden (aktuálně plánováno na 12/2026)

Úzké místo kapacity v německé plynárenské síti II.

Denní fyzický tok plynu z DE a SK

Situace, kdy bude k 31. prosinci 2024 ukončena přeprava plynu přes Ukrajinu

- ➔ Případné zastavení dodávek plynu přes Ukrajinu by tedy český trh s plynem neovlivnilo přímo, ale určitě nepřímo, neboť situace na evropském trhu by se mohla vrátit do stavu z léta 2022.
- ➔ Bezpečnost dodávek na český trh s plynem bude nižší (k dispozici bude prakticky pouze tok plynu z Německa)
- ➔ Česká přepravní soustava, kterou provozuje společnost NET4GAS a slovenský přepravní operátor Eustream, jsou připraveny přepravit významné objemy plynu, které by pomohly zajistit zásobování dalších zemí střední a východní Evropy včetně Ukrajiny.
- ➔ Jistou překážkou je však nízká výkonová pevná kapacita na německé straně. V extrémních případech by tato kapacita sotva stačila pro český trh s plynem, ale v žádném případě by nemohla výrazně přispět k zásobování jiných zemí.

Děkuji za pozornost

Ing. Jan Zaplatílek

zaplatilek@mpo.cz

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Na Františku 32, Praha 1

www.mpo.cz

